

ORD Ronde tafel

Leren van feedback:
een interventie om de
feedback geletterdheid
van studenten te
vergroten

7 Juli 2023

Bas Agricola, Liesbeth Baartman

Programma

- Introductie
- Aanleiding project
- Eigen regie, zelfregulatie en feedback geletterdheid
- Dialoog over feedback
- Interventie project
- Dialoog over impact
- Afsluiting

Dichtgetimmerd onderwijsprogramma met toetsen die

- Vooral cijfers toekennen
- Toetsgestuurd leren stimuleren
- Enorme toetsdruk veroorzaken
- Onderwijs en toetsen scheiden
- Minder tijd voor onderwijs
overhouden
- Weinig regie en keuzeruimte (NSE)

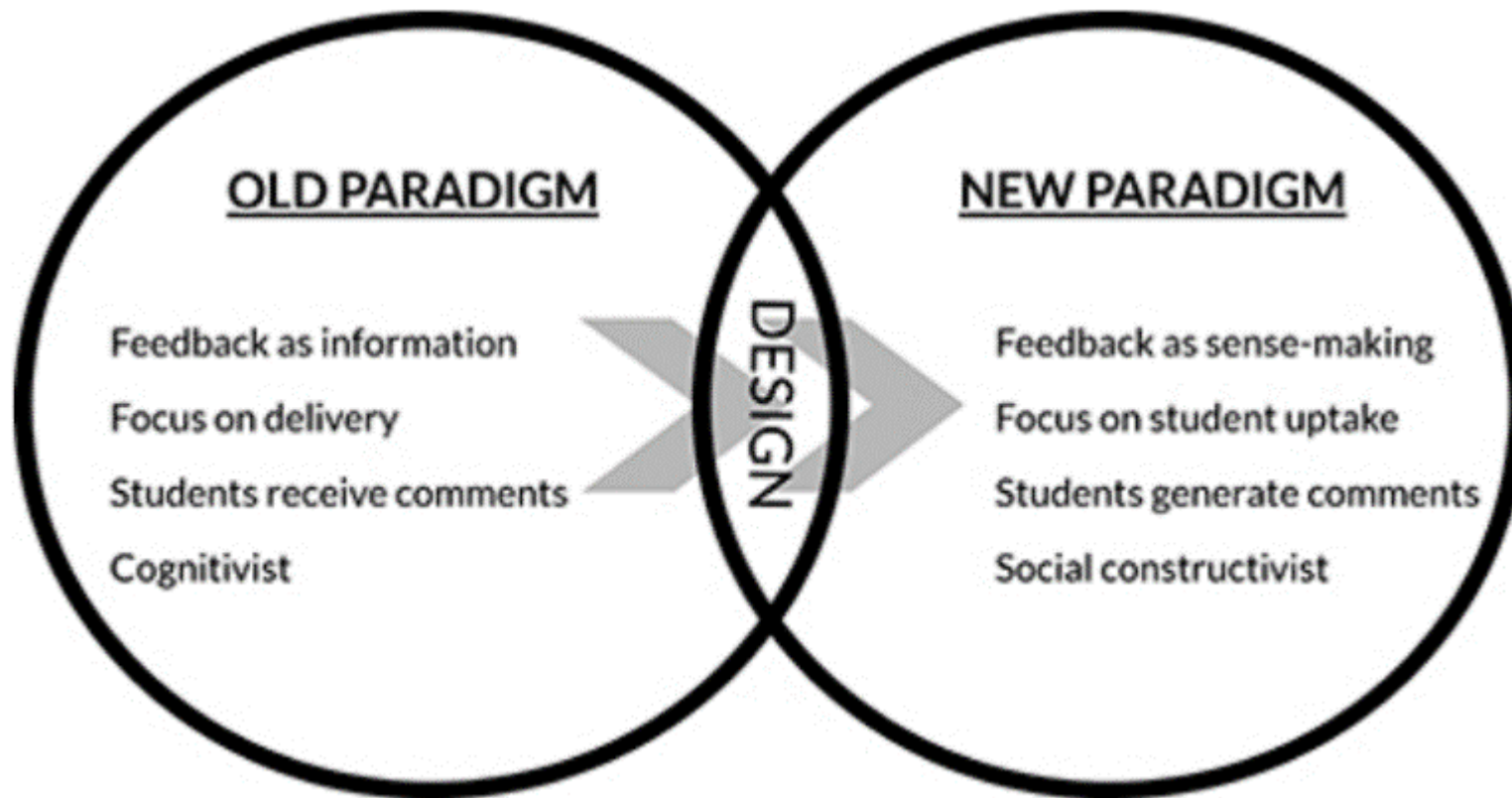

Wat dan wel?

- Minder door hoepels springen
- Leren van ipv voor een toets
- Positief effect van feedback op leren
- Geïntegreerd, betekenisvol leren
- Eigenaarschap student

Student centraal in feedback proces

Oude en nieuwe feedbackparadigma. Uit: Winstone, & Carless (2020), p. 9.

Ronde tafel gesprek (1)

Photo by [Meina Yin](#) on [Unsplash](#)

Hoe zorgen jullie dat studenten feedback goed begrijpen en verwerken?

Op een groene memo:

Welke activiteiten en/of interventies werken goed?

Op een blauwe memo:

Welke activiteiten en/of interventies pakken minder goed uit?

Experiment Voltijd propedeuse HUpabo

Keuze 1. Feedback om van te leren in semesters

	Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Jaar 1	Mijn eerste les deel 1 <i>Cursus: QTR1-OPNO1-20</i>	Mijn eerste les deel 2 <i>Cursus: QTR1-WOR02-21</i>	Beweging in ontwikkeling <i>Cursus: QTR1-PB01-14</i>	
	Kennismaken met taal en rekenen-wiskunde <i>Cursus: QTR1-NDRK0-16</i>	Lesgeven in taal, rekenen-wiskunde en ICT <i>Cursus: QTR1-NDRK1-21</i>	Pedagogisch handelen en communiceren <i>Cursus: QTR1-PND01-20</i>	Technisch gesproken reken ik daar op <i>Cursus: QTR1-NRT01-19</i>
	Kunstvaardig <i>Cursus: QTR1-KNS11-19</i>		Observeren ontwikkeling jonge kinderen <i>Cursus: QTR1-PKS01-17</i>	
	Instaptoets rekenen-wiskunde <i>Cursus: QTR1-INST1-18</i>		Laat je horen! <i>Cursus: QTR1-NDM11-16</i>	
	Studie en werk Semester 1 <i>Cursus: QTR1-STWK1-18</i>		Studie en werk Semester 2 <i>Cursus: QTR1-STWK2-18</i>	
De LeerKRACHT 10 EC		Op Avontuur 10 EC		

Naam student: HU Pabo Student 1

Studentnummer: 123456

Overzicht De leerKRACHT 2022-2023 (OTR1-EXLKR-22)

Gevalideerde datapunten

Overzicht gevalideerde verplichte datapunten

Datapunt	Gevalideerd	Gevalideerd door
1. Zelfportret		Leerteambegeleider
2. Lesontwerp Taal & ICT_M		Medestudent
3. Lesontwerp Taal & ICT_T		Vakdocent Taal
4. Lesontwerp Taal & ICT_I		Vakdocent ICT
5. Lesontwerp Rekenen _M		Medestudent
6. Lesontwerp Rekenen_R		Vakdocent Rekenen
7. Lesuitvoering Taal & ICT_T		Vakdocent Taal
8. Lesuitvoering Taal & ICT_I		Vakdocent ICT
9. Lesuitvoering Rekenen_R		Vakdocent Rekenen
10. Stage_S		De student zelf
11. Stage_P		Praktijkopleider

Groen wanneer een datapunt minimaal één keer is gevalideerd

Keuze 2

Er was een mix aan producten/prestaties (vaste datapunten) waar feedback op werd gegeven.

Keuze 3. Feedback en feedforward werden gegeven vanuit verschillende perspectieven (vakdocenten, werkveld, medestudenten)

Narratieve feedback

Gesorteerd op datum van nieuw naar oud

Datum	Datapunt	Rol feedbackgever	Naam feedbackgever	Niveau C1	Niveau C2	Niveau C3	Wat gaat goed?	Wat kan beter?	Inzien/bijlage
15-11-2022	04. Lesontwerp Taal & ICT (Vakdocent ICT)	Vakdocent	Geertje Damstra	Onder niveau	Onder niveau	Onder niveau			Inzien
14-11-2022	03. Lesontwerp Taal & ICT (Vakdocent Taal)	Vakdocent	bert jurling	Onder niveau	Op niveau	Op niveau			Inzien
14-11-2022	02. Lesontwerp Taal & ICT (Medestudent)	Medestudent		Op niveau	Op niveau	Op niveau			Inzien
14-11-2022	05. Lesontwerp Rekenen (Medestudent)	Medestudent		Op niveau	Op niveau	Op niveau			Inzien

« < Overzicht | A. Vakinhoudelijk | B. Pedagogisch | C. Vakdidactisch | D. Professioneel | Stagedag check-in/check-out | Vakken > >>

Keuze 4. De feedback op elk product/prestatie werd gegeven aan de hand van negen leeruitkomsten als ruggengraat

A1 Vakbeheersing

Je toont aan dat je de kennis van de stof en vaardigheden van het basisschoolcurriculum bezit; dat je de kennis van vakspecifieke leerstofopbouw én vakspecifieke instructie en werkvormen bezit; dat je de kennis van vormen en methoden van toetsen, beoordelen en de registratie van toets gegevens bezit.

B1 Veilig schoolklimaat

Je toont aan dat je een veilige relatie met leerlingen kunt opbouwen, dat je een open en responsieve houding hebt en een optimaal leef- en leerklimaat voor alle deelnemers in een groep kunt bevorderen, in samenwerking met professionals en ouders.

B2 Diversiteit en inclusie

Je toont aan dat je het mogelijk maakt dat alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen; dat je diversiteit waardeert door ontwikkelbehoeften en groeimogelijkheden te signaleren; dat je afstemt op individuele behoeften en gelijkwaardige onderwijskansen creëert.

B3 Persoonsvorming en wereldburgerschap

Je toont aan dat je actief de persoonlijke ontwikkeling van de leerling stimuleert; dat je leerlingen doelmatig ondersteunt bij het innemen van een bewuste positie als wereldburger in een diverse samenleving; dat je verbinding legt met de leefwereld van de leerling en de maatschappelijke context.

C1 Ontwerpcyclus

Je toont aan dat je een krachtige leeromgeving voor een specifieke doelgroep in de onderwijspraktijk realiseert; dat je daarbij recht doet aan verschillen tussen leerlingen en aan actuele inzichten in vakinhoud en vakdidactiek; dat je daarbij de volledige ontwerpcyclus doorloopt, vorm geeft aan leerlijnen en leerarrangementen en vernieuwende en geschikte onderwijsmaterialen ontwikkelt.

C2 Toetsen en leerrendement

Je toont aan dat je in staat bent om weloverwogen vormen van observeren en toetsen te kiezen, te ontwerpen en in te zetten; dat je hiermee systematisch leer-, gedrags- en persoonlijke ontwikkeling van leerlingen analyseert en monitort; dat je in staat bent om deze resultaten te gebruiken bij het evalueren en vormgeven van het onderwijs..

C3 Leerprocessen en leervaardigheden

Je toont aan dat je het leerproces van de leerling centraal stelt; dat je de leerling effectief begeleidt bij het verwerven van kennis en vaardigheden; dat je een toolbox met een diversiteit aan didactische werkvormen en hulpmiddelen doelgericht inzet; dat je effectieve strategieën inzet ter bevordering van leervaardigheden, samenwerken, digitale geletterdheid en zelfregulering van leerlingen.

D1 Professionele identiteit

Je toont aan dat je eigen keuzes en handelen motiveert en verantwoordt; dat je continu werkt aan je eigen professionele ontwikkeling, visie op onderwijs, leraarschap en moreel kader ter verbetering en vernieuwing van de eigen lespraktijk en versterking van de schoolorganisatie; dat je je als leraar ontwikkelt met gebruik van het eigen onderzoekend vermogen, het actief signaleren en verwerken van relevante actuele informatie en kennis, kritische reflectie op het eigen handelen en feedback van anderen daarop, en participatie in netwerken binnen en buiten de school.

D2 Professionele communicatie

Je toont aan dat je schriftelijk en mondeling in helder en correct Nederlands of, indien relevant, in een andere taal, communiceert in studie en beroep.

Keuze 5.

Alle producten en feedback daarop werden verzameld in Scorion portfolio

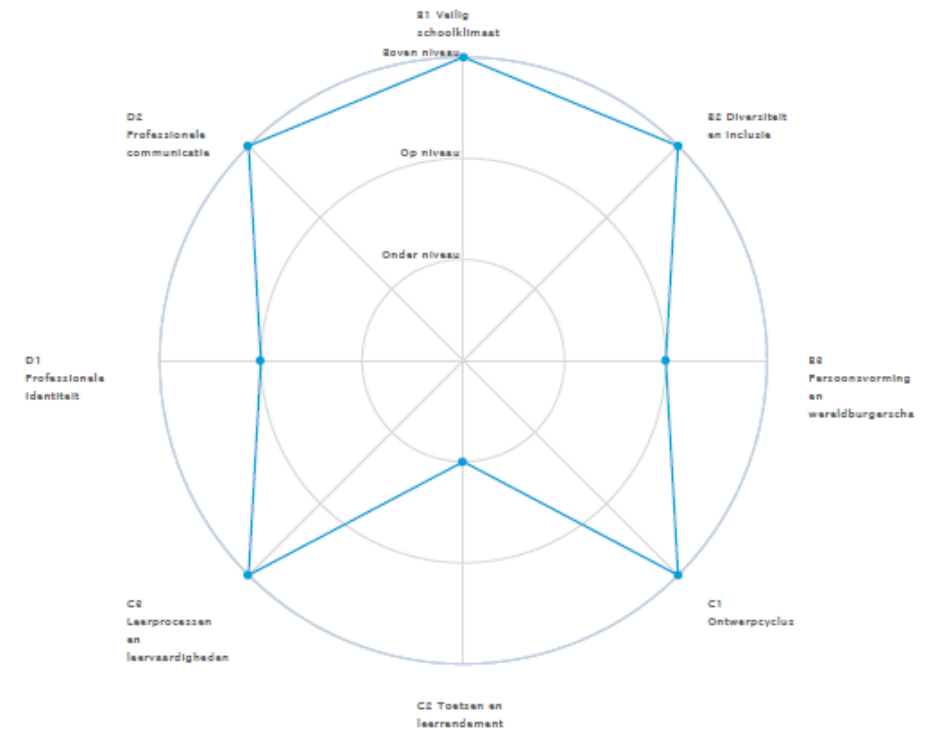
Naam student: HU Pabo Student 1
 Studentnummer: 123456

C. Vakdidactisch bekwaam

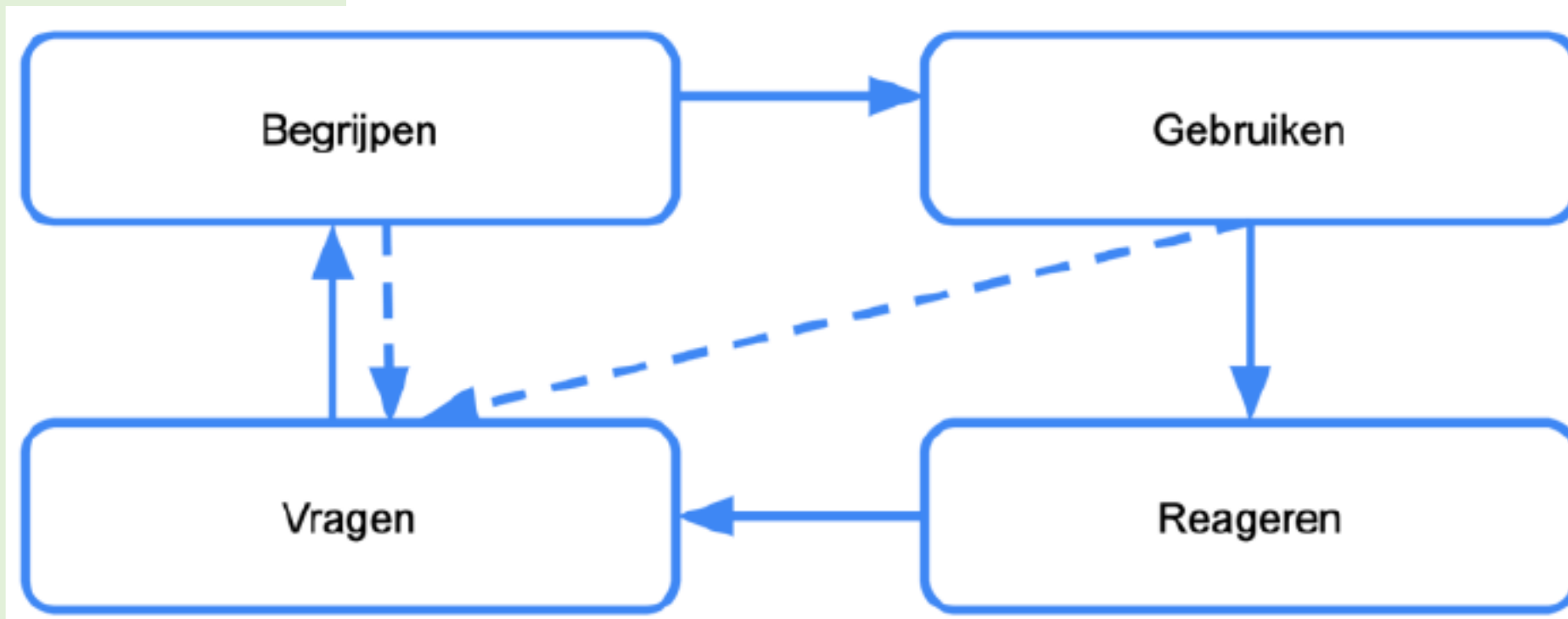
Overzicht leeruitkomsten
 Het niveau per datapunt

Datapunt	C1. Ontwerpcyclus	C2. Toetsen en leerrendement	C3. Leerprocessen en leervaardigheden
2. Lesontwerp Taal & ICT_M	Op niveau	Onder niveau	Onder niveau
3. Lesontwerp Taal & ICT_T	Boven niveau	Onder niveau	Op niveau
4. Lesontwerp Taal & ICT_I	Boven niveau	Op niveau	Onder niveau
5. Lesontwerp Rekenen_M	Onder niveau	Op niveau	Boven niveau
6. Lesontwerp Rekenen_R	Boven niveau	Boven niveau	Boven niveau
7. Lesuitvoering Taal & ICT_T	Op niveau	Op niveau	Op niveau
8. Lesuitvoering Taal & ICT_I	Op niveau	Boven niveau	Op niveau
9. Lesuitvoering Rekenen_R	Op niveau	Boven niveau	Op niveau
10. Stage_S	Onder niveau	Op niveau	Op niveau
11. Stage_P	Boven niveau	Onder niveau	Boven niveau
12. Vrij datapunt			
13. Herstel datapunt			
14. Herstel datapunt stage			

11. Stage Praktijkleider
 In dit diagram wordt de beoordeling onder, op of boven niveau- weergegeven op leeruitkomsten B1. Veilig schoolklimaat, B2. Diversiteit en inclusie, B3. Persoonsvorming en wereldburgerschap, C1. Ontwerpcyclus, C2. Toetsen en leerrendement, C3. Leerprocessen en leervaardigheden, D1. Professionele identiteit en D2. Professionele communicatie.

Keuze 6. Studenten krijgen feedback training

Impact en doorwerking project

Photo by [charlesdeluvio](#) on [Unsplash](#)

Welke instrumenten en/of materialen hebben studenten, docenten en opleidingen nodig om de feedback geletterdheid van studenten te bevorderen?

Kennisbenutting

- Inzichten op basis van vragenlijsten en focusgroepen studenten
- Onderwijsmaterialen powerpoints en werkdocumenten
- Vragenlijsten feedback geletterdheid studenten en zelfregulatie
- ...

Photo by [Daniele Franchi](#) on [Unsplash](#)

Vragen?

bas.agricola@hu.nl

IMPACT YOUR FUTURE

Fase 1. Feedback begrijpen met Analyseformulier

A. Begrijpen van Feedback (Wat gaat goed?)

Kijk in het dashboard van Scorion wat je goed hebt gedaan voor de vakinhoudelijke, vakdidactische en professionele bekwaamheid.?

1. Hoe kun je deze sterke punten ook op andere plekken gebruiken?
2. Op welke punten ben je vooruit gegaan (als je eerder al feedback hebt gehad)?

B. Begrijpen van Feedforward (Wat kan beter?)

Kijk in het dashboard van Scorion wat er beter kan voor de vakinhoudelijke, vakdidactische en professionele bekwaamheid.

1. Wat is het advies om niet meer te doen of weg te laten?
2. Wat is het advies om toe te voegen of wel te gaan doen?
3. Hoe kun je deze verbeterpunten ook op andere plekken gebruiken?

Fase 2. Feedback verwerken met Actieplan

- Maak tweetallen en bekijk samen de verbeterpunten van student B die vakdocenten Taal, ICT en Rekenen als ook de medestudent hebben gegeven.
- In het tweetal vraagt student A aan student B de volgende vragen:
  - Wat heb je al goed gedaan?
  - Wat moet je nog verbeteren?
  - Wat ga je doen om dit te verbeteren (welke actie ga je ondernemen)?
  - Hoe ga je die actie uitvoeren (waar verwerk je de feedback)?
- Student B noteert de eigen antwoorden in het actieplan.
- Na 15-20 minuten draaien de rollen om. Student A opent Scorion en student B stelt de vragen

Fase 3 en 4. Reageren op feedback en om feedback vragen

- Ik loop vast, wat moet ik doen?
- Is dit wel goed genoeg?
- Is het nu wel goed?

Photo by [Rohit Farmer](#) on [Unsplash](#)

Ik loop vast, wat moet ik doen?

Dan POWER

Probleem   Wat is het probleem waar ik tegen aan loop?

Oplossingen   Welke oplossingen zie ik zelf?

Weging   Welke gevolgen hebben die oplossingen?

Eigen keuze   Welke oplossing zou ik kiezen zonder hulp?

Raad vragen   Kun je me hier feedback op geven?

Is dit wel goed genoeg?

Dan CLOSER

Context

Hoeveel tijd heb ik in dit werk gestoken?

Leeruitkomst / **O**nderdeel

Waar wil ik feedback op ontvangen?

SElectoraten

Wat vind ik al goed gaan en wat kan beter?

Raad vragen

Kun je mij hier feedback op geven?

Is het nu wel goed?

Dan SUPER

Samenvatting

Welke feedback heb ik al gehad?

Uitleg

Hoe heb ik die feedback gebruikt?

Product/prestatie

Hoe is de feedback terug te zien in mijn product?

Emoties

Hoe reageerde ik op de ontvangen feedback?

Raad vragen

In hoeverre is mijn product nu beter geworden?

Naam student: HU Pabo Student 1
 Studentnummer: 123456

Overzicht De leerKRACHT 2022-2023 (OTR1-EXLKR-22)

Gevalideerde datapunten

Overzicht gevalideerde verplichte datapunten

Je krijgt de
 narratieve
 feedback en
 feedforward die
 is gegeven op 5
 datapunten:

Datapunt	Gevalideerd	Gevalideerd door
1. Zelfportret		Leerteambegeleider
2. Lesontwerp Taal & ICT		Medestudent
3. Lesontwerp Taal & ICT - Taal		Vakdocent Taal
4. Lesontwerp Taal & ICT - ICT		Vakdocent ICT
5. Lesontwerp Rekenen		Medestudent
6. Lesontwerp Rekenen		Vakdocent Rekenen
7. Lesuitvoering Taal & ICT - Taal		Vakdocent Taal
8. Lesuitvoering Taal & ICT - ICT		Vakdocent ICT
9. Lesuitvoering Rekenen		Vakdocent Rekenen
10. Stage Student		De student zelf
11. Stage Praktijkopleider		Praktijkopleider

Groen wanneer een datapunt minimaal één keer is gevalideerd

Je wordt gevraagd om op basis van de feedback en feedforward drie vakdidactische leeruitkomsten te beoordelen: presteert de student onder niveau, op niveau of boven niveau

A1 Vakbeheersing Je toont aan dat je de kennis van de stof en vaardigheden van het basisschoolcurriculum bezit; dat je de kennis van vakspecifieke leerstofopbouw én vakspecifieke instructie en werkvormen bezit; dat je de kennis van vormen en methoden van toetsen, beoordelen en de registratie van toets gegevens bezit.
B1 Veilig schoolklimaat Je toont aan dat je een veilige relatie met leerlingen kunt opbouwen, dat je een open en responsieve houding hebt en een optimaal leef- en leerklimaat voor alle deelnemers in een groep kunt bevorderen, in samenwerking met professionals en ouders.
B2 Diversiteit en inclusie Je toont aan dat je het mogelijk maakt dat alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen; dat je diversiteit waardeert door ontwikkelbehoeften en groeimogelijkheden te signaleren; dat je afstemt op individuele behoeften en gelijkwaardige onderwijskansen creëert.
B3 Persoonsvorming en wereldburgerschap Je toont aan dat je actief de persoonlijke ontwikkeling van de leerling stimuleert; dat je leerlingen doelmatig ondersteunt bij het innemen van een bewuste positie als wereldburger in een diverse samenleving; dat je verbinding legt met de leefwereld van de leerling en de maatschappelijke context.
C1 Ontwerpcyclus Je toont aan dat je een krachtige leeromgeving voor een specifieke doelgroep in de onderwijspraktijk realiseert; dat je daarbij recht doet aan verschillen tussen leerlingen en aan actuele inzichten in vakinhoud en vakdidactiek; dat je daarbij de volledige ontwerpcyclus doorloopt, vorm geeft aan leerlijnen en leerarrangementen en vernieuwende en geschikte onderwijsmaterialen ontwikkelt.
C2 Toetsen en leerrendement Je toont aan dat je in staat bent om weloverwogen vormen van observeren en toetsen te kiezen, te ontwerpen en in te zetten; dat je hiermee systematisch leer-, gedrags- en persoonlijke ontwikkeling van leerlingen analyseert en monitort; dat je in staat bent om deze resultaten te gebruiken bij het evalueren en vormgeven van het onderwijs..
C3 Leerprocessen en leervaardigheden Je toont aan dat je het leerproces van de leerling centraal stelt; dat je de leerling effectief begeleidt bij het verwerven van kennis en vaardigheden; dat je een toolbox met een diversiteit aan didactische werkvormen en hulpmiddelen doelgericht inzet; dat je effectieve strategieën inzet ter bevordering van leervaardigheden, samenwerken, digitale geletterdheid en zelfregulering van leerlingen.
D1 Professionele identiteit Je toont aan dat je eigen keuzes en handelen motiveert en verantwoordt; dat je continu werkt aan je eigen professionele ontwikkeling, visie op onderwijs, leraarschap en moreel kader ter verbetering en vernieuwing van de eigen lespraktijk en versterking van de schoolorganisatie; dat je je als leraar ontwikkelt met gebruik van het eigen onderzoekend vermogen, het actief signaleren en verwerken van relevante actuele informatie en kennis, kritische reflectie op het eigen handelen en feedback van anderen daarop, en participatie in netwerken binnen en buiten de school.
D2 Professionele communicatie Je toont aan dat je schriftelijk en mondeling in helder en correct Nederlands of, indien relevant, in een andere taal, communiceert in studie en beroep.